

Szerkesztővel értekezni lehet mindennap 11 és 12 óra között. — A lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény Margitai József szerkesztő nevére küldendő.

MURAKÖZ

Előfizetési árak:

Égész évre . . . . . 4 frt
Fél évre . . . . . 2 frt
Negyed évre . . . . . 1 frt
Egyes szám 10 kr.

Hirdetések még elfogadtatnak:
Budapesten: Goldberger A. V. és Eckstein B. hird. irod. Bécsben: Schalek H., Dukas M., Oppolik A., Danbe G. L. és társaiál és Herndl. Brűnben: Stern M.

Nyitáré petitióra 10 kr.

Kiadóhivatal:

Pischel Fülöp könyvkereskedése. Ide küldendők az előfizetési díjak nyitlerek és hirdetések.

MAGYAR és HORVÁT NYELVEN MEGJELENŐ TÁRSADALMI, ISMERETTERJESZTŐ és SZÉPIRODALMI HETILAP.
Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

A „Muraközi tisztai önégyelző szövetkezet”, a „Csaktornyai takarékpénztár”, a „Muraközi takarékpénztár” sat. hivatalos közlönye.

Hirdetések jutányosan számítatnak.

Iparosaink érdekében.

Mártonffy Márton kir. tanácsos az ipar iskolák országos felügyelője „Iparosok olvasótára” czim alatt a folyó évi december hónaptól kezdve egy füzetes kiadásban megjelenő irodalmi vállalatot fog megindítani, mely vállalat a Vallás- Közoktatásügyi és Kereskedelemügyi m. kir. Minister Urak támogatása mellett létesül.

Csaknem minden társadalmi osztálynak megvan hazánktan a saját szakirodalma, egyedül az iparos osztály az, mely e nélkül szűkölködik.

Igaz ugyan, hogy nálunk az utol-ó időben figyelmre méltó intézkedések tettek az iparos osztály művelődésének fokozása érdekében, s a nagy számmal létesült iparostanoncz-, ipari szak- és középipar-iskolák, továbbá a szakrajztaanfolyamok, a segédek továbbképző tanfolyamai, a legényegyletek, iparos ifjúsági önképző körök s az iparosok számára az ország különböző városában rendezett népszerű előadások mindmegannyi üdvö; és kiváló tényezőkké váltak az iparos osztály kulturájának emelésében: de mindezek mellett, s tulajdonképpen eme tényezők kiegészítése és betelöltése még mindig érezhető szükségként áll előttünk.

Az „Iparosok Olvasótára” azon fontos cél megvalósítására létesül, hogy iparos

ifjúságunknak módot nyujtsunk, egyrészt a hiányzó de elkerülhetetlenül szükséges ismeretek megszerzésére; másrészt a pályájukon szükséges hasznos tudnivalók kibővítésére.

Ezen vállalatban megjelelendő olvasmányok akként lesznek szerkesztve, hogy egyrészt a szakirányu tanoncziskolákban segédkönyvül használtassanak, másrészt az iskolát végzett, de szakirányu oktatásban nem részesült iparos segédeknek önképzésükre eszközül szolgáljanak. E mellett a tanulni vágyó mesterek is haszonnal forgalhatják ezen olvasmányokat, mert azokból egyrészt a saját javokra okulást, másrészt eszközt nyernek arra, hogy segédeiket és tanonczikat iparágukban helyesen képezzék.

A vállalat tehát egy kis tükör leand, a melybe a nagyok is bele nézhetnek.

Az „Iparosok Olvasótára” foglalkozni kíván az ipari élet minden ágával, a gyariparral ugy, mint a kézműparral; és míg egyrésztől népszerű m. dorbán tárgyalni fogja mindazt, a mire az iparos osztálynak művelődési szempontból szüksége van; másrésztől szinten népszerű m. dorbán magyarázza a szakképzés terjesztése céljából, tárgyalni fogja az ipar-technikai kérdéseket; de a szorosan vett szakirányu ismeretésekn kívül adni fog a vállalat a közgazdaság körébe eső, továbbá erkölcsnemesítő,

szív- és jellemképző olvasmányokat, mindezeket az ipari életből merítve és az iparos osztály anyagi és szellemi fejlődésének támogatására.

A vállalat körül csoportosulnak hazánk szakiróinak különöségei.

Lapunk barátjai és olvasói között számos iparos van, kiknek figyelmét felhívjuk az orsz. ipar felügyelő folyóiratára. Első sorban saját érdekeiket mozdítják elő azok az iparosok a kik ennek a munkának támogatói és olvasói lesznek. Ajánljuk tehát iparosaink és az ipariskolai tanítók figyelmébe az iparososztály kulturájának érdekében a vállalatot, melynek anyagi ügyeiről lapunk más helyén szólunk.

Modern tapasztalatok.

Ki szemügyre veszi a mai társadalom bármely rétegét, az bizonyára be fogja ismerni, hogy satnyul a nemzedék s a tapasztalatból azt a meggyőződést szeresheti, hogy a satnyulásnak okozói maguk a szülők, kiknek nincs egyéb céljuk óhajuk, mint a gyermek leányok számára ideje korán a férfi világ egész seregének meghódítása.

Kényes dolog erre rámutatni, mert manap a szülőknek többnyire elvük: „add a leányt, mikor kéri!” S megfedekezve a

A „Muraköz” tárczája.

Emlékezés Gróf Zrínyi Miklós a költő 1664 november 18-án történt haláláról.

— Irta: Szokoly Lajos. —

Ma van 230-ik évfordulója azon gyászos emlékü napnak, midőn e sokat szenvedett édes hazának egy lángszellemű költője, ailműfia és hadvezére Muraköznek kur-anczi erdejében 1664. év november 18-án esti 5-6 óra közt Lipót király tudtával és beleegyezésével a becsi kormány által e czéla fellegodott Poka István vadász fegyvere által orozva agyonlöveit.

Zrínyi magasztos emleke és dicsőült szelleme nemcsak Muraközben, hanem széles e hazában maiglan is él, s élni fog, míg az utónemzedék tisztelőiben tartandja emlékéit azon dicső ősöknek, kik annyi balszerencse közt s oly sok viszaly után is tentarták e hazát, melynek neve: Magyarország!

Zerinvári Gróf Zrínyi Miklós született 1618. május 1-én; születési helyét Csaktornyára teszik. A Zrínyi család a régi Subich horvát nemzetséget azon ágából származtatja, mely a birtokában lévő Brebir várától és megyétől „Brebiri grófok”-nak nevezte magát: a család több tagja e néven a 13-ik században Bosznia, Dalmácia és Szlavonia banja volt, migsem Brebir György grótnak (I.V. György) Nagy Lajos király Zim horvátországi várat adományozta, s ekkor vette fel a család is a Zríni. később Zrínyi nevet.

Miklós atya György, testi erejéről s személyes bátorságáról volt híres; de mint horvát bán (1622) a közügyekben is tevékeny részt vett, s azóta, hogy Pázmány Péter a protestáns vallásról családijával együtt a kath. hitre térítette, II. Ferdinándnak igen kedvelt embere volt, s mint ilyen nagy szolgálatakat tett a császárnak. Részt vett a 30-éves haborn küzdelmeiben. Több ízben harczolt a törökkel is.

A család fejet így részint hivatalos állásával járó köteleességek, részint pedig a harcai vágy, kivonvan a családi élet szűkebb köréből, gyermekei Miklós és Peter édes anyjuk Rimaszécsi Szechy Katalin gondjaira hagyták. Azonban az apai felügyelet és nevelés edző hatásának hiányát kellőképp pótolta a csaktornyai élet, mely már a zaege gyermekeket kiragadta a gyermekjátékok ártatlan örömei közül s figyelmeiket komolyabb tárgyak felé fordíta.

Csaktornya ugyanis a deli határszélek egyik végvára lévén; török részről folytonos zaklatásoknak s pusztításoknak volt kitéve, úgy hogy a vár népe meg béke idején is kénytelen volt hadilábon állani, s így Csaktornya és környéke gyakori véres ütközeteknek volt színhelye. De a varnép nem igen maradt adós és mikor csak szeret tehette, ki-kiesapott a porlyázó török seregre és sokszor dus zsákmánnyal tért vissza.

E szerint a serdülő kis Zrínyinek gyakran nyílt alkalma hallani, mint szólt meg a harcai riadó, mint hangzik fel a diadalmi harsona; gyakran szemlélheté, mint tarúnak fel a vár kapui, hogy befogadják a harczterőről a diadal zalogaival visszatérő vitézeket. Latta a tömördek zsákmányt, az ejtett török foglyokat, az ellenség kezéből kicsavart zászlókat s a győzelem egyéb jeleit. De a vároban már a régebbi időkől is sok oly

tárgy volt felhalmozva, mely viszont ősei vitézségére emlékezteté. A folyosókon régi zászlók, a falakon számos puská és kard, egy-egy ós arczképe, egy-egy harcai jelenet, a melyek mind a Zrínyi nev dicsőségéről regetek.

Sokszor áhálta, mint rebegnek a nemzet hű fiait ádást a hazára, áldást annak jövőjére.

Mind ezen külső hatások korán megedzettek a gyermek leiket s előkészíték jövő hadi pályájára.

Alig volt 10 éves, midőn atyját elveszítette, a kit állítólag Wallenstein herceg, ama kor Haynauja 1626. decz. 18-án Pozsonyban személyes boszúból retekkel megmérgezett. Tetemei a szentilonai kápolnában nyugosznak. Ezzel a gyermek életében is új fordulat állott be. II. Ferdinánd király, kinek Zrínyi György oly hű szolgálatakat tett, maga gondoskodott az árvákról, s további neveltetesök iránt Pázmánytól kért tanácsot. A bitoros főpap meleg érdeklődéssel volt az árvák sorsa iránt, s gyámjuknak Domitrovics Péter zágrábi püspököt ajánlotta, ennek halála után pedig maga vette át a gyámiságot, s a fiukat előbb Grácba, utóbb az általa 1624-ben alapított nagyszombati jezsuita főiskolába adta.

Főuraink gyermekeinek nevelésében ez időtől új irány állott be.

Míg Csaktornyan neveltetése inkább csak külső hatásokon és szemléleten alapuit, addig Nagy-Szombatban a csaták bösz zajából a muzsák szelid hajtékába vonul, a hol gondos vezetés mellett az elme és szív minden tehetsége magasabb szellemi kiművelést nyer.

A jezsuiták kiváló gondnal tanították a régi klasszikusokat, s a fiatal Zrínyi is mohó vágygyl főrekedett azok ismeretére.

(Folyt. köv.)

természet szigorú törvényéről: «add férjhez a leányt, mikor arra való!»

Igaz, a természet törvényét, mi magunk — férfiak — tiportaljuk a szülőkkel sárba, mert a leány alig tette le a gyermek cipőt, már is — ha gazdag, sűrűn kopogtatunk az eladó leány házához s könyörgünk kezéért; s ha nem adják, pár év múlva vén leány nevet sütünk homlokára, mely annyit jelent: maradj magadnak!

Nem így Uram! Hajoljunk meg a természet szigorú törvénye előtt, mely szerint a leány 24 éves koráig fejlődő rózsabimbó, kit, ha ez előtt leszakítunk, fejlődésében meggátolunk s vétket követünk el mind magunk, mind az állam ellen. Még nagyobb bünt követ el az a szülő, ki leányát 15–16 éves korában kényszeríti egy férfi oldala mellett az élet terheinek elviselésére.

Vagy nem-e a korai férjhezmenésükből származik a fiatal anyák pusztulása?!

A mely fa, növény termő képességének teljes kifejtése előtt hoz gyümölcsöt. természet, annak a rendes körülmények között satnya gyümölcsöt kell nevelnie; de egy szerszám satnya marad a fa, növény is, mert fejlődésének életműködésére szükséges anyagának egy részét gyümölcsének táplálására használja, melyből sem magának, sem gyümölcsének elegendő tápanyagot nem adhat: tehát mindketten satnyulnak, csenevésznek s pusztulásukat siettetik.

Más szempontokra is rá lehetne mutatni, melyek az elsatnyulásnak okai, ilyenek p. o. a tanulók tulterhelése a játéktól való elvonása, a szesz italok korai élvezete sat. De legyen elég mostanra ennyi! Csélem csakis az, hogy a szülők és a társadalom figyelmét felhívjam arra, miszerint van ok gondolkodni a dologról, mert ma holnap felkiálthatunk, hogy:

Mind ilyen volna már Árpád nemzedéke? Ily elsatnyult fajzat; ez hát Árpád vére? Ezeknek szerették vérrrel e szent hazát? Ezek nem érdemlik, ezek meg nem övják!

Farkas Károly.

Különfélék.

Stastics **Genő** főispán ur Ő Méltósága e hó 16-án Csáktornyaán megvizsgálta a szolgabírói hivatalt s megelégedését fejezte ki. Innen Aló Lendvára utazott a d. u. vonattal ugyancsak a szolgabírói hivatal megvizsgálása végett.

Jubileum Filípicus János letenyei járásbírónak a bírói ténen való működése 25 éves jubileumát e hó 9-én ünnepelte meg a letenyei intelligencia. Mi is kívánjuk tisztelőivel együtt, hogy még sokáig szolgálhassa az igazságügyet jó egészségben!

Csáktornyai jótékonycélú nőegyletnek mult számunkban közölt híréhez kiegészítőleg arról értesítenek bennünket, hogy a szegény tanulók részére Bernyák Károlyné urnő, a szegények részére a tüzelőfa beszerzése és kiosztására pedig Cvetkovics Antalné urnő kéretett fel.

Gáspárics emlékosztóp (zéljaira Molnár Elek ügyvéd öt forintot adot át lapunk szerkesztőségének, mely összeget Pelakra küldöttünk s emlékosztóp pénztárnokának. Fogadjja a t. ügyvéd ura jó ügy nevében e helyen is hálás köszönetünket a szives adományért:

Székőti Sándor jeles zenekara ma vasárnap a „Hattyu” száloda éttermében fog hangversenyezni. A n. é. közönség pártfogását e helyen is kéri a zenekar tagjai.

Csáktornyai ipartanodai bizottság f. hó 12-én alakult meg újabb három évre. Elnöknek Ziegler Kálmán kir. közjegyzőt, alelnöknek Szeiverth Antal vendéglőt, gondnoknak Gräner Miksa kereskedőt, jegyzőnek Zrinyi Károlyt, az iparos-tanonciskolai tantszabályt képviselőt választotta meg. A tavalyi számadások átvizsgálására Morandini Bálint és Szeiverth Antal küldettek ki. A tanszerekkel hiányosan felszerelt tanoncokat illetőleg a bizottság megkeresi az iparhatóságot, hogy azok gazdait maga elé idéztesse s esetleg bírságokkal kényszerítse, hogy tanonczaikat a szükség esekkel lássák el.

Varasdi városi zenekar kísérlete mellett e hó 10-én Kristóf varasdi hegedűművész hangversenyt rendezett Csáktornyaán, a „Hattyu”-vendéglő nagytermében. A közönség alig állott 16 egyénből, a hangverseny azonban mindennek daczára megtartottat. Kár, hogy oly kevesen jelentek meg, mert egy a hegedűművész mint a zenekar játéka megérdemelte volna a közönség részéről a pártolást.

Helybeli iskolaszék f. hó 15-én tartott rendkívüli látogatott gyűlésén a szabadságról folyómodott súlyosan beteg Szukovics Ferencz elemi isk. tanítónak egyelőre kéthavi szabadságot engedélyezett. A helyettesítéssel addig egy korábbi határozatának alapján minden további kötelezettség vagy igénytámasztás kizárásával, Czompó Andor helybeli kántort, okleveles tanítót bízta meg, ki ez alatt a kántori teendőkre nézve helyettesítésről gondoskodik, mert e két állást az iskolaszék inkompatibilisnek tekinti.

Muraköz f. hó 11-iki száma nyilatkozásában S. F. alatt megjelent nyilatkozatra a szerkesztőség ugyan kimerítő választ adott, de szükségesnek tartjuk az igazság érdekében mégis megjegyezni, hogy a csáktornyai keresk. ifjak önképző-egyl. nem képezi hivatást nemzetiségi politikát üzni — célja csakis a társas életet magyar szellemben fejleszteni, mely feladatának teljes mértékben meg is felel a miről mindazok, kik az egyet helyiségét már meglátogatták, meg is győződhettek. Ha a „Muraköz” tekintetes szerkesztősége az említt nyilatkozat beküldőjét, úgy ismerné, mint mi — ha felleveletünkben nem csalódnunk — úgy oly kimerítő válaszra nem is méltatta volna. Hirschmann Henrik, Doraer József, Koppjár Sándor.

Új orvosi specialitás. Lapunk nyilatkozásában találhatják olvasóink dr. Jutassy József fővárosi bőrgyógyásznak jelentését, melyben magát kosmetiqueurnek, azaz a Kosmetika orvosának is nevezi. A kosmetika azon ága a bőrgyógyászatnak, mely főleg azon bajok orvoslásával foglalkozik, melyek az emberi szépség rovására vannak. Ilyenek: a szepő. a püsenések (wimmerli), a tüzők (miteszer), bőrfoltok, nap ütés, leucsek, szemölcsök, bőrvörösségek kézen, arcon és orron, hideg kezek és lábak, kicserepesedett ajk és durva, repedezett arcz- és kéz bőr, továbbá a kellemetlen izzadás, kelletlen szőrök (női bajusz), hajhullás, csenevész bajusz, és szakál; valamint a körmök összes betegségei és elváltozásai. Hasonló kosmetiqueur-orvosok ez idő szerint csak a legnagyobb világvárosokban működnek, hazánkban ez az orvosi specialitás csak most talált műve ő-e, pedig hány ember van, a kinek — sokszor már hivatásánál fogva — nagyobb bajt okoz a durva, szntelen, ráncos vagy szőrös arczbőr, avagy a kihulló, töredező haj és bajusz, mint valami komolyabb betegség. Dr. Jutassy, mint e téren

az első és egyetlen specialista, a magyar orvosi tudományt egy új ággal gazdagította, rendelése t pedig erősen igénybe veszi a fővárosi és vidéki publikum, mely a szépség helyreállítására, a szépség megővése és ápó-lása céljából szakszerű kezelésben és tanácsban kíván részesülni.

„Iparosok Olvasótára.” A folyóirat egy-egy iskolai év tartamára terjed a tíz hónapra terjedő tanév alatt tíz füzet jelenik meg. — Összesen 36 sűrűn nyomott iv tartalommal, a mely a szükséglet-hez képest megfelelő képes illusztrációkkal lesz ellátva. A közlemények akként lesznek megírva, hogy nem csupán az egyes iparágakkal foglalkozókat fogják érdekelni, hanem közérdeklőségüknel fogva bármely iparos pályán haladó egyén ha-znos ismereteket szerezhet azokból. Tekintve pedig azon fontos körülményt, hogy a legújabb miniatéri utasításokban az iparostanonciskolákban a szakirányu oktatásra kiváló suly van fektetve; s tekintettel arra, hogy az „Iparosok Olvasótára” ezen szakirányu tanonciskolák részére hasznos tankönyveket is fog adni: bizalommal reméljük, hogy az iparostanonciskolák felügyelő bizottságai, igazgatói és tanító-testületei alkalmas módot fognak találni arra, hogy az „Iparosok Olvasótára” valamennyi tanonciskolában minél szélesebb körben elterjedjen, s hogy a tanoncok megtakarítandó filléreiből maguknak egy szükséges és hasznos kézi könyvtárt szerezzenek. És a miut a vállalat szerkesztője Mártonffy Márton az ipariskolák orsz felügyelője semmi fáradságot sem tart nagyra arra, hogy az „Iparosok Olvasótára” hazánk legkiválóbb szakférfiaitól közleményeket szerezzon egy a kiadóczgye is minden áldozattal meghoz arra, hogy a vállalat tetszetős formában s az igényeknek minden irányban kielégítőleg jelenjék meg.

Az „Iparosok Olvasótárának” 1894—5 tanévi, tíz füzetes folyamának előfizetés vagy megrendelés utján való árát 3 forintban állapítottuk meg, Hazafias üdvözléttel! Budapest, 1894 évi november hóban. Lampel Róbert féle és kir. udvari könyvkereskedés (Wodianer F. és fia) Budapest, Andrassy ut 21. sz. Az „Iparosok Olvasótára” nak kiadója.

Köszönetnyilvánítás. Boldogult Ragyák Ferencz volt tükkeszentgyörgyi plebános siremlékének felállítására az alább következők, szeretetük és tiszteletük jeléül az itt felsorolt kegyeletes adományokkal járultak: Hodosán községből: Hirschmann Lipót, Kisfaludy Gyula, Hertarics Lénárd, Purics Menyhért, 1—1 frt, Purics Lénárd 75 kr, Purics Vincze, Tkáltsics Elek, Sztrahia Balázs, Kerovecz Vincze, Kiss Lőrincz, Tóth György, Lopar és Flórián; Vadla István, Steiner Lénárd, Narangya Flórián idős., Zerna István, Blagusz János, Pandur Mátyás, Horváth Pál 50—50 kr, Vadla Mihály ifju 40 kr, Pintarics Mátyás idős., Granatér Balázs, Purics András, Sztrahia Lénárd, Purics Pál, Ozsura Péter, Vadla Mihály idős., Kiss József 30—30 kr, Juracecz István 25 kr, Purics István, Kráncsecz Tamás, Blagusz Lukács, Szabol János, Vlahuk Lukács ifju Glád Antal, Pintarics György idős., Vadla György ifju, Pintarics Mátyás Zadravecz Francziska, Nusschol Károly, Nusschol József, Vadla Lénárd idős., Koppjár István Pandur Lőrincz, Bozics Lőrincz, Mati Rókus, Granatér Lénárd, Gregoán Pál 20—20 kr, Vadla Jakab, Vadla Lukács 15—15 kr, Juracecz András, Kerznár József, Kriszai János, Vlahuk Katalin, Vincze Mária, Tislerics János, Skorjajecz György, Hegedüs Lénárd, Bengesz Márkus 10—10 kr, Sztrahia Miklós 5 kr,

— Alsó-Pósztákovecz községből: Szabó Imre 1 frt, Kontrecz Lénárd 50 kr, Horváth Mihály 20 kr. — Turcsisca községből: Vlasits György 1 frt, Laczkovics Mátvás, Keresmár József 20-20 kr, Jancsacz István 10 kr. — Alsó-Hracsán községből: Branilovics Simon, Kollarics Róza 50-50 kr, Kollarics József idősb 40 kr, Zerna Albert, Zerna Balás, Szetnik György, Hegedűs Jakab, Zdravec Antal, Kollarics Ilona 10-10 kr, Kucsáncsi Mátvás 5 kr. — Pálinovecz községből: Horváth Tamás 50 kr, Szabolc András, Márcziós Teréz 20-20 kr, Novák Lukács, Baranovics Mátvás 10-10 kr. Befolyt összesen 26 frt 20 kr. Fogadják a nemes szívet adakozók gyűjtőbizottságnak hálás köszönetét. — Hódosán, 1894. november 13. Hirschmann Lipót bizottsági pénztárnok, Purics István bizottsági elnök.

„Háztartás“ czimvel Kürthy Emilné urnő szerkesztésében Budapesten egy nálunk egészen új irányú és hízagpótló lap jelenik meg szép kiállítású 16 oldal terjedelemben havonként háromszor (elsajén tizediken és huszadikán). Rendkívül gazdag tartalmából (78 állandó rovata van) csupán a fontosabbakat emeljük ki. A lap élén a nő-világ érdekeiről egy magvas irányzattal közöl, utána pedig: háztartás, konyha, lakás, fűtés, pincze, hálószoba, szalon, házi ipar, művészet, divat, féhérnemű, szabás-varrás, kézimunka, tudomány a házban, a szépség ápolása, a nők joga, keresetforrások, a kertészet különféle nemei, baromfi tartás, be vásárlási források, étlapok stb. stb. rovatok gazdag tartalma nyújt hasznos tudnivalókat a háztartás minden ágából. Ezekon kívül érdekesítő regényeket is közöl. Rendkívüli kedvezmény, hogy a „Háztartás“ olvasó közönségének megbízása ditalanul elvégzi Előfizetési ára egész évre 6 frt, félévre 3 frt és negyedévre 1 frt 50 kr. a mely a kiadóhivatalhoz, Magyar Nyomda Budapest VIII., József-utca 45. sz. alá küldendő.

— A magyar nemzet története “ Szalay József kiváló munkájából ma jelent meg a második füzet, melynek ugy szövegéről, mint képeiről elismeréssel kell nyilatkoznunk. — A szerző e őbb a rómaiak harczeit a germánokkal tárgyalja, azután áttér a hunok betörésére és Attilla történetére, végül a hatodik fejezetben ama germán népekről szól, melyek hazánkban a hunok elűzése után uralkodtak — A szöveget ugyanaz az élénk világos előadás jellemzi, a melyet már volt alkalmunk kiemelni, és a források felhasználása tekintetében is a legnagyobb lelkiismeretességet kell konstatálnunk. A képek egytől egyig rendkívül érdekesek és van köztük sok olyan is, a mely nálunk Magyarországon még sohasem volt reprodukálva. Csak még arra figyelmeztetjük olvasóinkat, hogy e munka nem tudósok, hanem a művelt nagy közönség számára készült. Nem is egy évtized, hanem alig két esztendő fog kelleni befejezéséhez, ugy hogy az egész mű 1896. elején kapható lesz. Ez is nagy előnye a könyvnek, melyet ismételve melegen ajánlunk. Egy füzet ára 30 kr. Előfizetési ára negyed évre (6 füzet) 1 frt 80 kr, fél évre (12 füzet) 2 frt 40 kr. Egész évre (24 füzet) 7 frt 20 kr. Az előfizetési összeget legcélszerűbben Lampel Róbert (Wodaner F. és Fiai) kiadóhivatalának Andrásy ut 21. sz. a. küldendő be. A füzetek bérmentve küldetnek.

— Herczeg Ferencz heti lapjának „Új idők“ lesz a címe. Az első szám december elején jelenik meg és ugy tartalom, mint kiállítás dolgában is, lesz és kiváló. A közönség olyan családi lapot kap, mely-

nek minden egyes cikkét a legnevezetesebb magyar írók írják és a legjelesebb magyar festők illusztrálják. Elbeszélései hű képét fogják adni a magyar irodalom mostani fejlődésének és ismeretterjesztő cikkeiben hasznos tanácsokat és ügymutatásokat talál majd az olvasó. Herczeg lapja az Új idők magyar, modern, és előkelő családi lap lesz. A december elején megjelenő számot a kiadók, Singer és Wolfner 250.000 példányban terjesztik és kívánatra bárkinek ingyen és bérmentve küldik meg. Előfizetési ára negyedévre 2 frt.

C S A R N O K.

„Almanach 1895-re.“*)

Ezembe jut egy régi adoma Laubéiről: a leghíresebb német színházi direktorról. Mikor Grüne grót a bécsi császári színházak igazgatója vele tárgyalt, hogy mily föltételek mellett volna hajlandó a Burgszínház igazgatóságát elvállalni, röviden így válaszolt:

— Öt évre föltétlenül szabad kezet kérek minden teendőimben.

— Miért éppen öt évre? — csodálkozott az intendáns.

— Az első három évben csupa ellenséget szerzek magamnak olyan emberekben, a kiket kénytelen leszek a színházról elkergetni, a negyedik évben jó barátokat szerzek és az ötödik évben végre rákerül a sor arra, hogy a színházért tegyek valamit.

Nos hát, Laube uramnak sokkal kedvezőbb helyzetben volt az Egyetemes Regénytár Almanachja! Ellenségei egyáltalában soha sem voltak, mert ki is gyűlölhette egy ilyen kedves, mindig mulattató cimborát! A jó barátok száma pedig már az első esztendőben legió volt, s ma ha — akár a fővárosban, akár a vidéken — belépünk intelligensbé család otthonába, biztos, hogy az olvasó-asztalon megtaláljuk az Almanachot.

Vajjon miben rejlik sajátképen vonzerjések titka, hogy évről évről nagyobb tért hódít magának és ma már mint házibárát szerepel, a ki ellen azonban még a legskrupulozussabb férjnek sem lehet kifogása? Azt hiszem, hogy ennek két oka van. Az első abban áll, hogy a szerkesztő és a kiadók éppen csak a legjobbat tartották elég jónak az Almanach számára, és a gondalmassá gondolat rostálták meg az ide szánt közleményeket. A publikum, mikor kezébe veszi a díszes kiállítású kötetet, már előre meg van győződve, hogy a modern magyar elbeszélő irodalom javát kinalják neki mesésen olcsó áron.

A második, nem kevésbé fontos ok az, hogy az Egyetemes Regénytár Almanachja minden esztendőben hű képét adja a magyar elbeszélő irodalom különféle áryalatainak és iskoláinak. Szóhoz jut benne a romantikus és a verista, az ideálokat kergető író épúgy mint az életet fotografáló. Minden genre megvan benne, csak éppen az izléstelen és az unalmas nem. Ezt a kettőt közel jönni sem engedti a szerkesztő. És a publikum, mely mintegy kaleidoszkopikus tükörben látja együtt az egész magyar elbeszélő irodalom képét, örömmel kapkodja el az aranyozott kötésű cinos köteteket.

Lám, az idei Almanach is mily változatos nevekben és irányokban! Előcsarnokában Mikszáth Kálmán a szerkesztő fogadja a vendégeket, még pedig egy minden ízében zamatos humorral telített előszóval. Mikszáth az Almanach előszavából valóságos specialitást csinált már és a közönség évről-évre nagyobb várakozással néz elébe, mert jól tudja, hogy a szellemes tréfa a'kájában sajátképen egy komoly, éles megfigyelésre valló esszé-t kap a magyar irodalom valamely ágáról és irányáról. Az idei előszó is olyan lögyökere magyarosággal és pompás humorral van megírva, a minőt csak Mikszáth tud produkálni.

A honnépöket az Almanach fogadó termében ki más csinálhatná, mint a magyar irodalom fejedelme. Jókai Mór. Egy régi adomát mond el, azzal a bübajos költészettel és meleg közvetlenséggel, mely még akkor is megkapja szíveinket, mikor már a realizmus rabságába ejtette, Jókai varázsszáva arra is képes, hogy lepartantsa a

rablánczot és ismét elvezessen minket fantazia tünder birodalmába, a hol ő egészen otthon van. Jól esik kipihennünk attól a fáradtságtól, melylyel sok modern könyv olvasása jár és nézni a csodás ragyogást, mely tollának nyomában keletkezik.

Fraucziás könnyedtaeggel és magyaros érés melegevel csévegi el Szabóné-Nogáli Janka az ő kis történetét, melynek címe „Hervadás“. De mintha a szabad természet lehellete csapná meg arcunkat, a mint a következő elbeszélésre áttérünk a lapokat. Igen, ez ő, a melyszelleirás nagymestere, a természet szépségeinek szerelmese, Bárony István „Egy rab megszökött“ az ő törtéjének címe. Nyelv és tárgy egybeolvadnak benne és Bárony prózája ebben az elbeszélésben olyan tiszta és átlátszó, mint azon tengerzemekek egyike, a melyekről ő regélni szokott.

Lehet, hogy csak a véletlen adta neki szomszédul a nemrég elhunyt Jusztiz Zsigmondot, de akkor szereti ám a véletlen az ellenitéket. „Az utolsó lakó“ nagy raffinement-nal van megírva, vagyis inkább megrajzolva. Meglátszik rajta, hogy szerzője előtt ott lebegett a modell. — Hevesi József olasz című novellája („Vörrei morir“) pszichiztikus világnézetre vall, de olyan érdekesítő, hogy szivesen elnézzük a szerzőnek a nők ellen táplált neheztelését. Vajjon igazi neheztelés-e ez, vagy csak afféle dépit d'amour? — Ignotus és Pekár Gyula elégteltelt adnak a nőknek a férfakkal szemben. Az ő törtéjájukban („Válás után“ és „Egy vén leány“) a férfi a bűnös és rossz, a nő pedig a jó. De azért nem hiszek nekik egészen, mert mintha kisgyé elfintorítanak arcukat a nő magasztalása közben. Az ilyen verista-lőle írőkkel szemben mindig jó az elővigyázat, mert nagyon is éles szemük van és ismerik az életet. Bekéfi Antal telepatikus történetet mond el, a mely az apai érzésnek dicénekeivel végződik és már ezért is rokonszenvre számíthat az olvasók tulajomó részénél. Kosza Andor egy miniatúr-zaarnokot rajzol, a kit megejt késő korában és ledönt képzelt hatalmának számolyáról egy gyermek-mosoly. Murai Károly egy kis tréfát csévegi el. Kazár Emil érdekes mese szövével hat, Tóth Béla azzal a lángoló fantáziával és keletiesen dus színezéssel, mely az ő sajátja. Harmath Lujza után, a kinek témája a sziv világából van véve. Malonyai Dező egy igazán párisi idű történetet mond el és befejezi az elbeszélők sorát az, a ki meg is kezdte Mikszáth Kálmán.

Ő egy törtéjót mond el nekünk a gyermek-szobából. „A németke“ ez a címe és el van benne mondva, hogy az ő fiauskája, hogyan sajátította el a német nyelvet. Hogy ha én fiatal és szép mama volnék, ezért a történetét nem restelnék egy meleg csókot a szerzőtől. Igazán megérdemeli!

S ezzel elmondtam volna mondókáimat a tegyzebb Almanach tartalmáról. Hogy külső kiállítása is méltó ennyi szépséghez a jóághoz, mondani se kell talán. Erről már a kiadók neve kezdekedik.

Szerk. üzenet.

Perla k. Azokkal, akik magyar nyelvet nem az anyanyelvi szivták magukba, szivesen elmegyünk munkáik közölhetőségének elbírálásánál a legvégsőbb határokig, s jobban örülünk egy nem magyar születéstűt egyen gyenge dolgozatának, mint egy magyar anyanyelvű egyén jó dolgozatának; mégis verseit a legjobb akarat mellett sem közölhetjük. Mások elveveteisűl mutatványul verseiből pár strófiát bemutatunk:

Az ősz mulik.

A szántórdöldek, mezők erdők a rétek,
A telet szomorom zaj nélkül átélnek.
Middn közelednek a szép tavaszi napok,
Örül nekik az egész természet: mondhatok
Különösen a gyermekeknek kinyilik az élet
Kik a pillangók után áfutnak az egész rétet.

A szerelem.

Ha tudnál, hogy mily nagyon szeretlek,
A szívem utánad néha csak szét nem reped
S szüntelenül reád gondolom,
Még egy áldott percig sem nyughatom,

MARGITAI JÓZSEF.

Laptulajdonos és kiadó;
FISCHEL FÜLÖP (STRAUSZ SÁNDOR)

*) Almanach az 1895 évre. Szerkeszti Mikszáth Kálmán. Egyetemes Regénytár X, évolyam III. és IV. kötete Singer és Wolfner kiadása. Ára díszkötésben 1 frt.

8 urvdnikom moći je svaki dan govoriti med 11 i 12 vurom. — Sve pošiljke tiče se sadržaja novina, naj se pošiljaju na ime Margitai Josefa urednika vu Čakovcu.

Izdateljstvo:

Kajžara Fischer Filipova kam se predplata i obznane pošiljaju.

MEDJIMURJE

Predplatna cena je:

Na celo leto . . . 4 frt
Na pol leta . . . 2 frt
Na četvert leta . . . 1 frt

Pojedini broj koštaju 10 kr.

Obznane se poleg pogodbe i šal računaju.

na horvatskoj i magjarskom jeziku izlazeći društveni znanstveni i povučljivi list za puk.
Izlazi svaki tjeden jedankrat i to: vu svaku nedelju.

Službeni glasnik: „Medjimurskoga podpomagajućega činovničkoga društva“, „Čakovečke sparkasse“, „Medjimurske sparkasse“, i t. d.

Nekaj od kalendarov.

A. Gradjanski kalendari.

Reč »kalendar« dohadja od latinskoga »calendarium« (odnosno od »calendar«), kaj znamenuje razdelbu kalenda, jedne od trijuh perioda rimskoga meseca.

Ta se reč rabi, da označi registre, koji sadržavaju razdelbu vremena vu pojedine dele, i da pokaže sljed dana, mesecov, godišnjih doba i svetke.

Julijanski kalendar, nazvan je »stari stil« a rabe ga samo sljedbenici grčko iztočne vure, Utemeljil ga je Julij Cezar 45 ljeta pred Kristušom. Ar ljeta nema 365 dana već po prilici 365 dana i 6 vur odredil je Cezar, da se vsake četerte godine za 24. februarom dodene jeden dan, da se tim onaj manjak od 6 vur nadoknadi. Nu kak je taj račun né bil zevsema točan, zaostali su grčko-iztočnjaki za katoličkim kalendarom za 12 dana. N. pr. kad katoliki imaju 13 januara 1895. grčko-iztočni imaju novo ljeta (1 januara) Tak bude do 1. marcija 1900 ljeta; doklam vu XX. stoljetju zaostal bude julijanski kalendar za 13 dana.

Gregorijanski kalendar. Već se vu XVI. stoletju opazilo, da julijanski kalendar nije točan, da zaostaje po pravom

računu za 10 dana. Zaradi toga odredil je papa Gregor XIII. da se 5. oktobra 1582. leta polvisi za 10 dana pak, da se broji kak 15. oktobra. Ov su kalendar poprimili malo po malo vsi kulturni (izobraženi) narodi. Naproti Rusi, Bugari, Srbi i Grki zadržali su način brojenja po julijanskim kalendaru.

Zidovski kalendar. Ravna se po gibanju sunca i meseca. Godina je razdeljena vu mesečne mesece (po 29 ili 30 danov) a ima ih 12 (navadna godina) ili 13 (embolismična godina). Obične godine imaju ili 353 dana (manjkava godina), ili 354 (pravilna godina), ili 355 (obilna godina). Embolismične godine (po 13 meseci) imaju po 383, 384 ili 385 dana. Nve se dvé fele godina izmenjuju tak, da su u ciklu od 18 ljet uvek embolismične 3 a, 6 a, 8 a, 11 a, 14 a, 17 a, i 19 a. Godina 5654. (ko a odgovarja katoličkoj od septembra 1893. do oktobra 1894) je po broju sedma, anda je obična; dočim je 5655 godina (jer je osma) embolismi na.

Mohamedanski kalendar. Ravna se zevsema po gibanju meseca. Ljeta (godina) ima 12 meseci (po 29 ili 30 dana) sa 354 (navadna godina) ili 355 dana (obilna godina) a zaostaje za 11 dana za pravom sunčanom godinom. Dneva 5. juluša ljeta 1894. počela je mohamedanska nova godina 1312.

B Cirkveni kalendar.

Vu cirkvenom kalendaru ima svetkov, koji padaju navěk vu isti dan meseca (nepomični svetki), a ima ih takvih, koje vsakoga ljeta (godine) ménjaju svoj položaj (pomični svetki). Najglavneši elementi za preračunavanje pomičnih svetkovinah jesu sledeći:

1. Zlatni broj je period od 19 ljet, poslje kojih mesečna godina počimlje sa istim danom, kojim i sunčana. Ov zakon je iznajdjen od atenskoga astronoma (zvezdoznanca) Methona (432 ljeta pred Kristušom), a uzneseni sugrad nai njegovi zarezali su to iznašastje zlatimi slovi vu mramor. — Period taj služi, da se preračuna mlad (mladi mesec) a najpače onaj, koj odredjuje Vuzma.

Vuzem mora navek, da bude prve nedelje za punoga meseca, koji se pojavi po 20 marcija.

2. Epakta naznačuje broj dana između zadnjega mladoga meseca i 1. januara. Tak je n. pr. za ljeta 4, t. j. zadnji je mlad bil 4 dane pred 1. januarom, anda 29. decembra ljeta 2895.

3. Nedeljno slovo. Vskomu danu tjedna vu obratnom redu odgovarja po jeden od prvih sedem slove navadae abecede: A = nedelja, B = subota, C = petek, petek, D = četertek, E =

ZABAVA.

Štakorski otvor (tvarilo.)

Jednoć dojde u apotheku nieki dečko te zaprosi apothekara, da bi mu dal nekakov otrov za štakore, jer pošto su već tak bezobrazni, da pričnu isto remenje i hamote gledati, veli: »poslali su me japa, da iz apotheke nekakov otpov donesem, s-kojim bi je pootrovali — samo prosim nek mi dobro naprave, jer nam previše škode delaju«.

Apothekar: „Za koliko hoćeš moj sinko?“

Dečko: „Tak, jedno jezera ih bu po svoji prilici.“

Apothekar: »Nepitam te koliko je štakorov, nego za koliko penez hoćeš otrov?“

Dečko: „Aha! — No nek daju za forint.“

Apothekar mu sad tvarilo priredi i sve ga točno poduču, kak ga ima i gde podmetati osiguravajući ga, da ako bu sve tak delal, uspih nemože manjkati te će štakori svi do jednoga, bez milošće i pardona, za na sve vieke viekoma otrovani poginuti.

Dečko vzeme otrov i otiđe. Za osam

dni dojde sam otac toga dečka u apotheku te veli apothekaru: „Još su svi živi, zdravi i veseli.“

Apothekar ga nepozna te zapita: »Tko je živ, zdrav i vesel?“

Seljak: „No moji štakori. Njihov otrov, kaj su mi ga po dečku poslali, nikaj nije hasnil — niti da bi samo jedan od njega bil zbetežal a kamo li poginul.“

Apothekar: Aha, te je bil onda vaš dečko, kojemu sam otrova za štakore priredil? — A jeli ste sve i onak napravili pri podmetanju, k.k sem ja dečku rekul?“

Seljak: „Jesem!“

Apothekar: Nevierujem! — Jeli ste otrov na friški kruh pomazali?“

Seljak: „Jesam!“

Apothekar: „Z-drvenom žlicom?“

Seljak: „Je!“

Apothekar: „I onda pred lukuje po stali nametali?“

Seljak: „Je!“

Apothekar: „Na suho miesto?“

Seljak: „Je!“

Apothekar: »I štakori nisu hoteli zderati?“

Seljak: „Ne!“

Apothekar (srdito) „No k vrsgul! Onda

vaši štakori nikaj nevaljaju, jer ja sam vam poslal dobroga, friškoga i jakoga otrova“.

Kaštiguvan radi odiece.

Stari general Laudon bil je pravi austrijski junak, koj se je u mnogih prilikah kakti takov izkazal, k tomu je bil vrlo eprija teljen u obćenju s-ljudmi, koj negledač na svoju generalsku cast, znal je više krt s namršu, sa pristemi seljaki sedež za tolom, znjimi zajedno njihovu večerju, sastojeću iz cieloga krumpira ili graha s-ocotom i koščić, njim uljem, trošiti, A kaj pak je još najčudnovatije bilo, do oprave nije nikaj čraal-akoprem bi to kakti soldat bil moral, jedino u paradji, onda je bil, kak se veli, kak da bi ga iz škatulice vzul.

Jednoć je njegova vojska marširala čez gornju Austriju te je u jednom trgovišču mala pol dana počinka. Za generala Laudona bil je odredjeni kvartir pri jednom trgovcu istoga miesta te je ovomu bilo nalo eno, da za generala pripravi navadni purgarski obed. Trgovac vesel, da bu tak vriednoga gosta u svoju kuću imal sreću prijeti, naloži svojoj ženi, da malo bolji obed priredi, nego ga navadno imaju i stim otide po svojem poslu. Žena otide u kuhinju i pričme sve za

srèda, F tork, G — pondèljek Žnjim se označuje 1. januara, pak vsaka navadna godina ima jedno nedeljno slovo: ljeta 1895. je F, anda je 1. januara tork. Pre stupno ljetu ima dva slova n. pr. 1896. ima ED, tak da do 25. februara vrèdi E, a onda do konca ljeta D Sljedecega ljeta 1897. bude slovo C (petek). ljeta 1898 B i tak dalje vse vuobratnom redu.

4. Rimska indikcija je doba od 15 ljet, po kojimi su Rimljani podavali posebne daće pak po njoj računali vrème. Vezda ju rabi cirква katolička samo da ravna datum papinskih bula.

Godina	Zlatni broj	Epakta	Sunč. ciklus	Rim. ind.	Nedeljno slovo	1. januar pada vu	Vuzem
1895	15	4	28	8	F	tork	14 aprila
1896	16	15	1	9	ED	srèdu	5 "
1897	17	26	2	10	C	petek	18 "
1898	18	7	3	11	B	subotu	10 "
1899	19	18	4	12	A	nedelju	2 "
1900	1	29	5	13	GF	pond	15 "

5. Iz najti datum vuzma more se na sledeći naèin:
N. pr za ljetu 1898.

a) Od dveh posljednih brojka (98) rečene godine treba odbiti 4 (anda 94) i ov broj podeliti sa 19. — Po tom bude 94:19 = 4, 18 je ostatak, a to je zlatni broj.

b) Od zlatnoga broja odbija se 1 (anda 17) i pomozi se 11 t. i $17 \times 11 = 187$ a od toga se odbije najveći od 30, koji se najviše približuje broju 187. Vu našem 210 bilo preveć, ar je 210 vekši od 187 sluèiu je $30 \times 6 =$ (dok bi n. pr. 30×7 a to nesme biti.

Anda imamo 187 - 180 = 7 je epakta.

c) Epakta treba konačno odbiti od 44, pak bude $44 - 7 = 37$. marciua ili točno 6 aprila je pun mesec

Nego ar vuzem pada navek vu nedelju a znamo po tablici E, da je 6. aprila (ljeta 1898) srèda, onda hoće 10. biti nedelja i to Vuzem.

6. Pomicne svetkovine. Kad je tak dokazan den vuzma, lahko je iznajti dane pojedinih pomicnih svetkovinah:

1. Septuagesima je sedma nedelja pred velikim tjeđnom; ili 63 ljeta pred vuzmom;
2. Čista srèda ili pepelnica je 18. dan po septuagesime;

3. Prosi dani jesu molitve črez tri dni, koji su pred zastupljenjem Kristuševim; Zastupljenje Kristušvo vu nebo dojde 10 dni pred Trojaki;

5. Trojaki su vu 7 nedelji po Vuzmu. a zmišljavaju nas na dohodek Sv. Duha na Apostola;

Sveto Trojstvo, vtemeljeno na čast Sv. Trojici od sv. Stefana, biskupa liežkoga (ljeta 920) dohadja tjeđen dni po Trojaki;

7. Tèlovo vu četrtak po sv. Trojstvu, a na čast svetoj Pricesti vpeljano od pape Urbana IV. vu 12. stoletju;

8. Advent počinje u 4 nedelju pred Božića i to najraneše 27. novembra, a najkešneše 3. decembra.

Priredil:

Glad Ferencz

KAJ JE NOVOGA?

— Njegovo Veličanstvo darovalo je siromakom vu Budimpešti 5000 forinti, siromakom vu Gödölö-u 300 forinti, a od poplave postradalam vu marmaroškoj varmegiji 1500 forinti.

— Sultan (turski cesar) namerava englezkoj kraljici podeliti red osmanlijske dinastije, a princu Waleskom Intiazov red.

Nesgodna nadvojvode Reinera.

Kad je nadvojvoda Rainer ovih dnevo vu Bidemu jahal po Vilhelmovi ulici, poplašil mu se je konj, ter ga hitil. Poleg idući

ljudi priskočili su nadvojvodu vu pomoć, ali se je nadvojvoda medtmitoga sam podigel, zajahal na konja i odjahal dalje. — Taki za par danov javili su telegramom iz Beča, da ova nesgoda neće imati nikakvih nepovoljnih posljedica po nadvojvodu.

Pobunili se muži.

Vu Husstu, marmaroškoj varmegiji vu Magjarskoj, pobunili su se ovih dnevo seljani zaradi oblastnih odredbah glede pokapanja ljudih, koji su od kolere vumrli. Pred tremi tjeđni pojavila se kolera vu Husstu, ter je vsaki dan vumrlo nekoliko ljudih. Na grobju za one, koji vumreju od kolere, na kojem do vezda nije bil još nigdo zakopan, ima vezda već 36 mrtvih. Oblast je odredila najoštre mere, da se kolera nerazširi. Ulvice, vu kojih je bilo kolernih betežnikov, zatvorene su stražam, kak i hiže, vu kojih se beteg pojavil. Žandarska postaja pojačana je, vlada je poslala doktore i instrumnti za disinfekciju, škole su zaprte, senjmi prepovedani, Poleg vsega toga drži narod, da su doktori zdence ogiftali, ter da imaju nalog i siromašni puk ogiftati, ar ga ima preveć, ter je orsagu na terb. Vu tom bedastom mišljenju boji se ljudstvo od doktorov, ter ne samo da se taji beteg, nego i mrtve skrivaju. Vu srèdu se dogodil slučaj, da je jedna žena od kolere zbetježala, a da nije b'il pozvan doktor. Kad je vumrila, ostavili su ju vu postelji ter kad je vu petek vumrila i njezina kćerka, onda je komaj prijavila rodbina te slučaje.

Vu tork vumrle su opet 3 osobe. Istoga dana vu jutro izišel se je narod po vuclicah, ter se tajno razgovarjal. Zaključili su oti mrtve oblastim i pokopati jih na skupnom grobju. Dva m tvi bili su već na počastnom grobju pokopani, a tretjega je upravo blagoslavljaj svećenik, kad na jenkrat ljudstvo je nahrupilo na grobje i odnesli mrtvog na obće grobje. Sedi plebanuš nije se mogel tomu suprotstaviti, ter je na obćem grobju čekal, dok se je novi grob izkopal i dok su mrtveca pokopali. Pojaksani žandarski odel

fini i dobar obed prgotavljati i dok je ona u najvećoj brigi i poslu, eto ti generala pred kuhinjskemi vrati sa njegovim navadnem „Dobar dan gospa“. Ona ga pogleda te mu aljudno odzdravi, ali jer je bil posve prosto oblečeni, nije se niti iz daleka mislila, da je to general, već je bila u stalnoj misli, to mora njegov poslužnik biti, koj je naprav došel u kvartir. Ona još niti na pol nije bila s obedom gotova, a soldati su već domarširali! — Onak u stiski i naglosti veli tomu umisljenomu poslužniku: „Prosim vas dragi prijatelj, nuderte mi malo pomorite, da bu obed prije gotov“. General odmah odloži svoj kepenjek i pričme drva za kolen na male komade kalati.

U to dojde trgovac, koj je generala od prije već poznal, domov, te kad ga spazi gde drva kala, zavikne: „Ali za pet ranjski gospodin general, kaj to znamenuje?“

„Kaj drugo“ — odgovori general — „nego da sem kaštiguvan radi moje zločeste odieće.“

Razme muziku.

Jedan izsluženi soldat, koj je u ratu nogu zgubil, imal je pravo u invalidni zavod stupiti, gde su onda takovi za dielo nespособni izsluženi soldati čživotno stanom i

hranom obskubljeni. Ali jer se i tam imaju soldačke regule obdržavati, rano u jutro stajati u osam sati na večer već u postelji leći, ostale druge regule, nije, nije mu se hotelo nutar iti, nego si je od soldačke oblasti izprosil, da mu miesto toga kupe jedan verklec, s kojim si bu mogel kruh služiti, pak će mu to penzija biti. Na njegovu anda želju, kupili su mu zaprošni verklec i on šnjim otide po svietu od hiže do hiže igrajuć svoj gigerl-marš, sekseri polku i ostale navadne komade, koji su u tom verklecu bili.

Jednoć dojde u jedno dvorišće, postavi svoj verklec na poznate škrake i pričme svoj. „Tanti pampili igrati. U to dojde črez dvorišće jedan njegov poznani, koj je žnjim zajedno pri militaru služil. Kad ga opazi, ide knjemu, pruži mu ruku te ga pozdravi. „Servus Joška! — Već te dugo nisam videl. A kak ti kaj ide?“

„Ha nejde mi baš najbolje“ — odgovori mu invalid — „ali bi mi još mnogo gorje išlo, da to malo muzike nebi razmel — gotovo bi moral zagladeti.“

Examen.

Izpit iliti examen teče, dijak medicine siedi pred izpitnom komisijom, professorski ga

zpitivaju, kak to oni već znadu, da je šlo-veku sve po zimi vrūe a po lietu zima. — Bog zna, kak bu zisel? — Jeli bu izpit položil? — Ovak si misle njegovi sudrugi koji ga dole u ganjku čekaju, dok dojde ter' im pove, jeli je gotov ili pak bu još jedan krat moral dojt k zelenomu stolu sedet.

Bog zna, jeli se je taj čoviek kaj vučil i jeli toliko zna, da bi mogel na svoju ruku ljudi vraćiti? — Ovak si opet misli professor sudbene medicine te mu zada pitanje, iz kojega odgovora budemo taki videli, jeli je dijak rigorozum (examen) podnesel, ili pak bu još jedan krat moral na rišpet dojt k zelenomu stolu.

Professor digne jednu čoviečansku kost, te mu ju pokaže pitajući ga: „Neka oni meni gospon kandidat poveju, kak dugo je ova kost u zemlji zakopana ležala i jeli je muškoga ili ženskoga spola?“

Dijak odgovori. „Nazočna kost je od poslie smrti onoga, čija je, u zemlji ležala, a spola je ženskoga, jer se veli ova kost.“

Dalnje pitanja više nije dobil. — Kaj mislite jeli je examen podnesel ili pak je moral još jedan krat k zelenomu stolu? Koj uije na čistom, neka popita jednoga gosp. liečnika, on bu mu povedal jeli odgovor dobar ili ne.

Em. Kollay

pod vođenjem gradskoga kapetana potrebuje, da se mrtve prenese na pušastno grobje. Narod se je tomu protivio; ter zagrozil gradskomu kapetanu, da ga vmoriju, a na koncu navalili su i na šandare. Zandari išli u suprel sa nateknjimi banhanetami, ali narod je stakak živi zid. Zene, mužkarci i mladi dečki suprotivili su se šandarom, jednomu šandaru vzeli su pušku, koju su pretrgnuli, a sa drugom teško ranili šandara. Zandari su streljali vu zrak, i kad je i to ne pomoglo, sprožili su puške vu narod i nahrupili na nje s banhanetami. Jeden muž zrušil se odmah mrtve na zemlju a vno go ih je ranjeno. Vezda stopram su mogli zandari narod pretirati. Ranjenih je do 60, med ovimi 20 žen. Nemir nuise još vtžil.

Zadužil se.

Vu Novom Sadu vu Adamovićevoj fabriki konjaka (cognac) opal je težak Ivan Szimitz vu lagev, koj je bil napunjeni vrucim konjakom, ter se je vu konjaku zadužil.

Uzimanje državnih notah iz prometa,

Meseca oktobra bilo je samo još 24 4 milijunah državnih notah po jeden forint vu prometu, dokle se je od konca juliusa uzelo iz prometa 35 milijunah. Zvun toga povećeno je iz prometa 9 milijunah državnih notah po 5 i 50 forinti, za koje su izdan banknote, ter vezda vu celom ima još 322 7 milijunah forintah državnih notah vu prometu.

Kratke novosti.

— Nj. c. i kr. Visost erchercog Karlo Ljudevit, koji bude cara i kralja zastupal pri sprevođu pokojnoga ruskoga cara Aleksandra III., došel je vu prešetnem tjednu sa svojeg imanja vu Kiss Tapolcsány vu Beč odkud bude odputoval vu Petrograd.

— Grički kralj putujuć vu Rusiju, gde bu uznočen sprevođu pokojnoga ruskoga cara došel je vu Beč.

— Na zapoved cara Nikole bude se odprla vu Moskvi subskripcija, da se podigne spomenik caru Aleksandru III.

— Na jizerogodišnjuj jubilarnoj izložbi vu Budimpešti izložila bude Turska vse dragocénosti, koje se odnose na Magjarsku.

— Kolera vu izhodnoj Galiciji se širi i ovdí konstatorvano više sluđajov.

— Na željezničkoj postaji vu Venceu našli su mrtvoga Engleza, koji se je sam vubil, jer je vu Monakovu izgubil na kartanu dva milijuna fankov, koji nisu bili njegoví.

— Vu osobnom cugu, koji je vu tock iz Rutkah prispel vu Budimpeštu, našli su vu vagonu drugoga razreda mrtvoga pješakoga kapetana. Na desnoj stopnici videla se rana od kugle. Oficir se je sam strelil. Zove se Ivan Kubias, kapeta vu 25. pješakoj regimenti, koja je vu Lošoncu vu posadi.

Priznanje na smrtnoj postelji.

Čitamo vu budimpeštanskih novinah sljedeće: Pred sedem ljet izniknul je iz Kapošvara mlinar i pek Jakob Rosenbaum. Držalo se je; da je pobégel od svojih kreditorov. S vremenom zaboravilo se zevsema na ovu sgodu, dok dneva 8. novembra napokon nije izišlo nečekivanim načinom istina na videlo. Vu jednom selu blizu Oséka pozval je nekakov na smrt betoven kelner svečanika da ga spová, ter mu je priznal, da je sedmimi ljetmi, dok je bil kelner vu jednom hotelu vu Oséku, vubil, (vmoril) vu tom hotelu napstjenoga Jakoba Rosenbauma, ter ga

porobil. Tak se dočapal 3000 foriuti vu gotovom i vsake fele vršnostih papirah. Vmorjenoga pokopal je vu pivnici, ter je označil poblizhe mesto, se gde izniknuli mlina more najti. Na prijavu svećenikovu preizkalo je redarstvo pivnici i za istinu našlo je čovečji kostur i komadiće oprave, koje je rodbina Rosenbaumova prepoznala kakti delu ujevovga odzla. Istraga se nastavlja.

Magjarske palice za šetala u Ameriki

Poleg izveštenja nevjorskoga kouzula, onde jako iščeju magjarsko drvo za palice za šetanje, tak da jeden poslovnik lani do 30 jezer forinti vršnosti drva za takve palice dal odpeljati iz Magjarske. Najbolje se išče fino črešnjovo, višnjovo, oskorušov i divjeg-kostanja za kojeg hiljade dobiti je 400 - 600 frti, do im drvo agacije za palice, za jezero 30—100 frti plaćaju u Magjarskoj.

Drvo počku u 1-4 godini, te ga onak kako je odpeljaju, najviše, ako ga na jednom kraju svineju. I lepa vinika najde na kupca. Gde je anda ovakvog drve, pisati poslovniku ali nemški.

Dobre žepne i stene vure za fal cenu moći dobiti pri Polak Bernatu vuraru ve Čakovcu (Pijac, Sparkassa). Pri njem se uzimljeju vure takaj za popravek za fal-cenu.

Od česa kokoši mnogo nesu?

Od leta do leta više i više iščeju i kupuju jaja te koliko gazdarica iz jajah unutri dobi, neje posljednja stvar, da kokoši koliko neseju, pri jednoj istoj hrani osobito pak sprotulčtja, gda su jaja najdražesa, jeli za rana se hapiju ktomu.

Naravski je stvar pak ipak mnoge nemisle na to, da gdo oče mnogo jajec mora najprije dobro nesuće kokoši imati. To pak, da nam po dvoru dobro ili zlo nesuće kokoši traju, ne je ravno posel sreće; brižna gazdarica i sama mnogo more k tomu doprinesti, da bude imela dobro nesuće koko i.

Čovek bi mislil, da je tomu lahko pomoci. Priskrbiti si je treba vezda po orasgu se šireće inozemske fajte. Samo da ove lepíh penez klostaju, navadno više jedu nego navadna mladina, domaća, te su još i ca tjeveše tak, da oni koji su snjimi pokušaj načinili, znaju iz skatjanja, da neškodir ako čovek i od ove vrsti hrani jeden pae kokoših i jeden par pevcah, još i za domaće kokoši da po njih uzmognem vekske pišeući odhraniti samo; da bi ovakve zadržavici bila skupa zabava. Skušanoj gospodario to niti ne je potrebno, ona si zna dobre nesuće kokoši odhraniti, i to brez svak, coprije, tak da napazi i iznajde med kokošini si, koja je najbolja nesuća, koja najveć jajec iznese na ljeto. te najraníše počme nesti, te onda od ovakvih polaže joj jaja pod kvočku. Ovo jedno dve leti nastavljajuć, dočeka radost, da joj kokoši sve više jajec dadu, brez da bi mnogo jesti potrebuvate, ili pak cartljive bile, kak su inozemske fajte.

Ima izvan toga mušterija i drugoga izlaza. Nesmeju se stara kokoši držati, ar stara kokoš daje doista dobru juhu, ali to je najdražija juha, ar dok ostarala, mnogo je više pojela, nego je jajah dala. Gdo s mladinom ima posla, on bude znal, pa ako nebi znal, lahko napazi, da kokoš u drugoj godini najviše nese, tretjoj vre menje;

doćim pako kokoš u drugoj godini se more još u račun pod pečenku uzeti ali i doma pečenku daje, gde u varošu takva dobru prodju ima, ili gde i pri domu mnogo mladine se troši, dobro bude, da se nakoncu drugoga ljeta uedržimo ju podnipošto dalje, ar u četrotj godimi vre jako malo nese.

K tomu medjutim i to spada, da sprotuletja opet raníše nasadimo, da se pišeući izlégnu. Iz pišeuća u aprilíšu izlegloga pri dobrom hranjenju pišeućka iste jesene vre nese redovito, čemu sa gojitel raduje, ar u to vréme su i jaja dražesa. Zatim pak iz ovakvog ranog izvalenja mlad na se do zime bolje objača, bolje more prezimiti črez zimu preživiti, kak kesnešega izvalenja, koja je vre samo a pecenzku.

(Konec sljedi)

Nekaj za kratek čas.

Zagonetke.

Kakva je razlika izmed elefanta i mube?
Kakva je razlika izmed elefanta i mube?

Zakaj se zajec nazad odgledava, kad ga pes tira?
Zakaj se zajec nazad odgledava, kad ga pes tira?

Zakaj vrabec skakće prek ceste?
Zakaj vrabec skakće prek ceste?

Zakaj se postavlja cirkva vu selo?
Zakaj se postavlja cirkva vu selo?

Zakaj čovek gledí vu kupicu, kada pije?
Zakaj čovek gledí vu kupicu, kada pije?

Kakva je razlika izmed punog čoveka i pune flaše?
Kakva je razlika izmed punog čoveka i pune flaše?

Koja je spodobnost (sličnost) izmed vage i žene?
Koja je spodobnost (sličnost) izmed vage i žene?

Koja je razlika izmed sunca i jedne klobasice?
Koja je razlika izmed sunca i jedne klobasice?

Koja je razlika izmed penogonog purana i rekvijema?
Koja je razlika izmed penogonog purana i rekvijema?

Čemu nosiju mlinari bele kape?
Čemu nosiju mlinari bele kape?

Kaj to znamenuje, kad sraka na jednoj nogi stoji?
Kaj to znamenuje, kad sraka na jednoj nogi stoji?

Gda se seno kosi?

Gda se seno kosi?

Priredil: Glád Ferencz.

ODGOVORNI UREDNIK
MARGITAI JOZSEF
Glavni surednik
GLÁD FERENCZ

Gabona árak. — Cena žitka.

1 m.-máza. — 1 m.-cent.	frt	kr.
Buza	Pšenica	5.75 — —
Zab	Zob	5.50 — —
Rozs	Hrż	4.60 — 4.80
Kukoricza ó	Kuruza stari	5.25 — 6.25
" uj	" novi	5.30 — 6.29
Árpa	Ječmen	5.60 —
Fehér bab uj	Grah beli	8. —
Sárga " "	" zuti	6.75
Vegyes " "	" změšan	5. —
Lenmag	Len	10. —
Bükköny	Grahorka	6. —

VASUTI MENETREND

CSÁKTORNYÁN.

Indul	Napszaka	Óra	Percc	Gyors- posta- és vegyesvont.
Kanizsa felé	Reggel	4	39	gyorsv.
	Délben	11	39	"
	Ejjele	10	07	postav.
Pragerhof felé	Reggel	5	52	vegyesv.
	Reggel	6	06	postav.
	Délután	4	15	"
Zágráb felé	Ejjele	1	17	gyorsv.
	Reggel	6	50	vegyesv.
	Délután	4	20	"
Varazsdig	Este	10	17	"
	Délben	11	44	"
	Reggel	6	05	"
Egerszegre	Délután	4	28	"
	Érkezik			
	Kanizsa felől	Reggel	5	51
Délután		4	01	"
Ejjele		1	14	gyorsv.
Pragerhof felől	Este	9	32	vegyesv.
	Reggel	4	36	gyorsv.
	Délben	11	29	postav.
Varazsdról	Ejjele	9	55	"
	Reggel	4	22	vegyesv.
	Délután	3	50	"
Zágrábról	Délelőtt	11	17	"
	Este	9	30	"
	Délelőtt	8	52	"
Egerszegről	Délelőtt	8	52	"
	Este	4	42	"

Nyitltér.*

* Ezen rovat alatt közlöttekéri nem vállal fe-
lelőséget a Szerk.

Egészselyem, mintá ott Foulardokat
(mintegy 450 különböző fajban) méterenként
75 krtól 3 frt 65 krig, valamint fekete,
fehér és szines selyemszövetek 45 krtól
11 frt 65 krig szállit — sima, koczkás,
csikos, virágos, damaszolt minőségben (mint-
egy 240féle dispositió és 2000 külön-
bözőszín s árnyalatban) szállit postabér és
vám mentesen a privátmegrendelők la-
kárára Henneberg G. (cs. kir.
udvari szállitó) selyemgyára Zürich-
ben. Minták postafordulóval küldetnek.
Svájc zba címzett levelekre 10 kros és leve-
lező lapokra 5 kros bélyeg ragasztandó.

Értesítés.

Külföldi tanulmányutamról visszatérve,
lakásomat Budapest, egyetemter 3.
szám alá helyeztem át.

Rendelés délelőtt 10 - 1-ig, délután
3 - 4 ig. Levelekre szivesen válaszolok.

Dr Jutassy József,
bőr- és bujakór-specialista
Kosmetiqueur.

Ajándéktárgyak nagy választékban.

POLLÁK BERNÁT

óras és ékszerész Csák tornyán,

Főter, az új takarékpénztárt épületben.

Ajánlja dusan felszerelt

SVÁJCZI ZSEBÓRA,
arany, ezüst- és chinai ezüst-áru
raktárát.

Ajándéktárgyak nagy választékban

olcsó árakért.

Minden e szakmába vágó javításokat jótállás mellett a leg-
olcsóbban, lelkiismeretesen és gyorsan eszközölöm.

Olcsó árak mellett

Figyelmeztetés!

Tévedések és félreértések kikerülése végett a
nagyrdemű közönség szives tudomására hozzuk,
hogy cégünk alapító főnöke, id. DIETRICH EMIL
úr által az 1865-ik évben létesített

Dietrich és Gottschlig

cég — minthogy Gottschlig József úr az egyedüli
volt társtulajdonos időközben meghalt és neje mint
betta a cégből önként kilépett, — összes áru,
üzletei és ingatlanai az alulírottak, mint a fenn-
állott cég utódjai tulajdonába mentek át.

Kiváló tisztelettel

Dietrich és Gottschlig

ezelőtt DIETRICH és GOTTSCHLIG

cs. és kir. udvari szállitók, tea-, rum-, cognac- és palaczkőr-nagykereskedők
BUDAPESTEN

KÖZPONTI IRODA: IV., Régi posta-utoza 10. sz.
UDVARI TEA- ÉS RUM-RAKTÁRAK: IV., Váci-utoza 18. sz.
VÁROSI PALACZKSÖRRÁKTÁR: IV., Kigyó-ter 1. sz.
ATVITELI-PINCZÉK ÉS RAKTÁRAK: VI., Andrassy-út 33. sz.
IV., Aranykéz-utoza 1. sz.
Kőbánya, Füzér-utoza 30. szám,
(saját telephelyen.)

Távirati cím: DIETRICHFL

Falisingaórák.

Jelzálogkölcsönt

gyorsan és pontosan eszközöl

magyar gazdák
Bankbizományi irodája
Budapest, Izabella-u. 43.

Az intézet helyi jogtanácsosa
ZAKÁL HENRIK
ügyvéd. Muraköz.

1-3

Sürgőnyezim : Gottschlig Budapest.

Telefon 57 86

GOTTSCHLIG ÁGOSTON

tea-, rum- és cognac-nagykereskedő
BUDAPEST.

Központi iroda : IV. Váci-utca 4. sz

RAKTÁRAK :

IV. Váci-utca 6. sz.

VI. Andrási ut 23.

A „Mandarinhoz“

„Hong-Cong városához“

a városház-tér mellett.

a kir. opera átellenében

Kiviteli pinczék : X. Kőbánya, fűzer-utca 9. sz.

Kizárólagos bizományi-raktár Csáktornya és vidéke részére

Strahia testvér uraknál.

Közvetlen behozatalu valódi chinai és orosz karaván teák, Jamaica-, Brazíliai- és Cuba-rumok, francia cognacok, Ikkörök a legfinomabb minőségben, eredeti csomagok és palackokban, eredeti árak mellett.

Arjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve

Magyar,
német, francia és angol
képekkel ékített

MUNKÁK.

Kő-, aczél s réznyomatu
diszmnvek.

Magyar, német, francia
és angol

REMEKIRÓK MŰVEI.

*

Az irodalom bármely ágában s bármely nyelven megjelent
kötött és kötetlen könyveknek legdúsabban fölszerelt
raktára.

Bármely szerző által írott, bárhol megjelent és hirdetett
könyveknek leggyorsabb és árfölemelés nélküli megszer-
zéséről gondoskodunk.

Az irodalmi termékeket illetőleg a legszivesebb készséggel
nyújtatik fölvilágítás.

Utazási kézikönyvek,
atlaszok,
földabroszok, tervrajzok,
föld és eggömbök.

Ima- és ájtatossági
könyvek

egyszerűen és legékesebben
kötve a leggazdagabb válasz-
tékban.

Mintakönyvek s rajzok

NŐIMUNKÁKHOZ.

*

A „MURAKÖZ“ társadalmi hetilap kiadóhivatala.

FISCHEL FÜLÖP (STRAUSZ SÁNDOR)

KÖNYV-, MŰ-, ZENEMŰKERESKEDÉSE

KÖNYVKIADÓHIVATALA, PAPIR-, IRÓ és RAJZESZKÖZÖK RAKTÁRA, KÖNYVNYOMDÁJA és KÖNYVKÖTESZETE
Csáktornyan.

Alapított 1850. évben.

Szótárak.
IFJUSÁGI IRATOK. KÉPESKÖNYVEK
minden kor és nem számára,
minden nyelven, a legdúsabb vá-
lasztékban.

ISKOLA! ÉS OKTATÁSI
könyvek

minden nyelven.

Népies naptárak,

ALMANACHOK.
zsebkönyvek.

*

Az összes irodalom termékei a könyvkereskedés rak-
tárában megtekintés végett készen állanak s kívá-
natra, gondosabb megvizsgálás végett legnagyobb kész-
séggel küldetnek mind helybe, mind vidékre.

Vidékről érkező megbízások kellő készséggel és gyor-
sasággal teljesítetnek.

Irodalmi közlönyök és jelentések ingyen szolgáltatnak
ki a könyvkereskedés által.

SZAKÁCSKÖNYVEK.

Előfizetés elfogadtatik :
minden bel és külföldi
folyóiratok, napi
és

DIVATLAPOKRA
a szállítás mind helyben,
mind vidékre a leggyor-
sabban eszközöltetik.

*

Megyenk tanintézetekben használandó tankönyvek folyton raktáron vannak.